Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Asiantuntijalausunto
Tia Laine-Ylijoki-Laakso

16.5.2024

Lakivaliokunta
00102 Eduskunta
Lakivaliokunta@eduskunta.fi

Asia: U 24/2024 vp
Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ympäristönsuojelua rikosoikeudellisin keinoin koskevan Euroopan neuvoston yleissopimuksen neuvottelemisesta

Ympäristöministeriön kirjallinen asiantuntijalausunto eduskunnan lakivaliokunnalle

Ympäristöministeriö kiittää lakivaliokuntaa mahdollisuudesta antaa lausunto valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle koskien Euroopan neuvoston ympäristörikosyleissopimuksesta neuvottelemista.

Yleissopimuksella tavoitellaan tehokkuutta ympäristörikosten ennalta ehkäisemiseen ja torjumiseen sekä kansallisen ja kansainvälisen ympäristörikosten vastaisen yhteistyön edistämistä ja lisäämistä. Yleissopimuksen tarkoituksena olisi myös määrittää vähimmäissäännöt valtioiden ohjaamiseksi kansallisen lainsäädännön osalta ja tätä kautta edistää ja lisätä ympäristönsuojelua.

Ympäristöministeriö kannattaa neuvotteluja uuden ympäristörikosyleissopimuksen laatimiseksi. Uusi sopimus täydentäisi ympäristörikostorjuntaa koskevaa sääntelyä Euroopan tasolla. Ympäristöministeriö pitää hyvänä ratkaisua, jossa komissio osallistuu sopimusneuvotteluihin unionin puolesta. On tärkeää tällä tavoin varmistaa neuvoteltavan sopimuksen yhteensopivuus huhtikuussa julkaistun Euroopan parlamentin ja neuvoston ympäristörikosdirektiivin ((EU) 2024/1203) sekä kattavan aineellisen EU:n ympäristölainsäädännön kanssa.

Ympäristöministeriö yhtyy kirjelmässä esitettyihin valtioneuvoston kantoihin ja haluaa korostaa niistä seuraavaa:

Valtioneuvosto pitää tärkeänä ympäristörikosten tehokasta torjumista ja korostaa kansainvälisen yhteistyön merkitystä rajat ylittävän rikollisuuden torjumiseksi.

Rajat ylittävän ympäristörikollisuuden torjumisesta ja selvittämisestä on kannettu toistuvasti huolta viime vuosina Euroopan tasolla toimivien asiantuntijaverkostojenkin toimesta: Euroopan unionin ympäristötuomareiden foorumilla (EUFJE), Euroopan ympäristösyyttäjäverkostossa (ENPE), Euroopan lainvalvontaviranomaisten verkostossa (EnviCrimeNet) ja Euroopan unionin ympäristölainsäädännön täytäntöönpanon verkostossa (IMPEL). Nykyisten Euroopan tason sääntelyinstrumenttien ei ole katsottu tarjoavan riittäviä keinoja puuttua tehokkaalla tavalla ympäristörikoksiin. Verkostot ovat järjestäneet säännöllisesti yhteiskonferensseja, joissa on muun muassa jaettu parhaita käytäntöjä. Verkostot ovat myös kannattaneet valmistelussa olleita ajantasaistettavia Euroopan tason säädöksiä, joita pidetään tärkeinä viitekehyksinä kansallisille viranomaisille. Samalla sääntely yhtenäistää Euroopan tasolla kansallista sääntelyä ja tulkintaa sekä mahdollistaa yhdenmukaisemman kohtelun alueella myös seuraamusten osalta.